

מפגש

לעבודה חינוכית-סוציאלית

גיליון מיוחד בנושא

**נוער לסבי, הומוסקסואלי, טרנסג'נדר
וביסקסואלי (להט"ב): התבגרות, זהות וסיכון
בתוך חברה הטרוסקסואלית**

עורך-אורח: ד"ר גידי רובינשטיין

הומופוביה מופנמת מנקודת מבט פסיכודינמית: מקרה פרטי של הזדהות עם התוקפן?

גידי רובינשטיין

תקציר

משיכתם המינית והרומנטית של נערים וגברים הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים היא תופעה נפוצה, במיוחד בגיל ההתבגרות, שבו קבוצת השווים (peer group) מורכבת ברובה המכריע מנערים הטרוסקסואלים, וחשיבותה רבה כחלק ממרד הנעורים המאפיין שלב התפתחותי זה. גברים הטרוסקסואלים ממשיכים להוות מושא תשוקה עבור הומוסקסואלים גם בהמשך ההתפתחות, ובמקביל מחקרים מצביעים בעקביות על עמדותיהם השליליות כלפי הומוסקסואלים. במאמר זה נערך ניסיון לבדוק, האם משיכה זו של הומוסקסואלים להטרוסקסואלים מבטאת רק הערצה לאידאל הגברי שמציג הגבר ההטרוסקסואל, או שמא גם קושי בקבלת הנטייה החד-מינית והפנמה של ההומופוביה האופיינית כל כך לגברים הטרוסקסואלים. במרכז הדיון עומד מנגנון הזדהות עם התוקפן שטבעה אנה פריד, ונבדק מקומו של מנגנון זה במשיכתם של הומוסקסואלים להטרוסקסואלים. מסקנת המאמר היא שהבנת מנגנון זה ודיון בו חיוניים לטיפול פסיכודינמי אפירמטיבי שמטרתו לעזור למטופלים הומוסקסואלים לקבל בהשלמה את נטייתם המינית השונה. זאת בניגוד לימים אפלים, שבהם תרמו עקרונות פסיכואנליטיים לפתולוגיזציה של הומוסקסואליות בקרב גברים.

מילות מפתח: הומוסקסואליות, נטייה מינית, זהות מינית, הומופוביה, הומופוביה מופנמת, מגדר, גבריות

פתח דבר: הומופוביה מופנמת מהי?

"נראה ומתנהג כסטרייט", "סטרייט שווה", "סטרייט...!! בגברים אמיתיים", "גבר סטרייט בארון עמוק מחפש סקס עם גברים גבריים", "גבר סטרייט לחלוטין, גברי, שחום, גבוה, מאוד בארון ודיסקרטי", "סטרייט... חושב לנסות את הצד השני", "גבר-גבר עמוק בארון", "לא נראה בקטע בכלל" – עד כמה שהדבר עשוי להישמע מפתיע, כל אלה הם משפטים מתוך מודעות היכרות של גברים המחפשים גברים, שמגדירים את עצמם כ"סטרייטים" והמחפשים פרטנר "סטרייט" ב"אטרף", אתר ההיכרויות החד-מיני המוביל בישראל. לכאורה זהו פרדוקס, אך בפועל – מציאות שכיחה. אחד מחדרי הצ'אט התוססים והמאוכלסים ביותר באחד הפורטלים נשא במשך שנים, למרבה האירוניה, את השם "סטרייט בסטרייט". מה גורם להומוסקסואלים להגדיר את עצמם כ"סטרייטים", ולא פחות מכך – לנהות אחר גברים "סטרייטים"? האם זו

* המחבר מבקש להודות לפרופ' עמנואל ברמן מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה על הערותיו המועילות.

אכן הומופוביה עצמית, פחד מההומוסקסואליות של עצמם? האם זו הכמיהה להיות הטרוסקסואלים בעצמם? או שמא משאלה לקיים קשר מיני, ואולי אף רומנטי, עם גבר "רגיל"? האם גבר הטרוסקסואל נתפס כגברי יותר בעיני הומוסקסואלים? ואם כן, האם הדבר מעיד בהכרח על חוסר קבלה עצמית? באיזה דיסוננס קוגניטיבי נמצאים הומוסקסואלים, שמצד אחד הם מושא ללעג ודעות קדומות בעיני הטרוסקסואלים ומצד שני הם נמשכים אליהם?

שאלות אלו מעסיקות בצורה זו או אחרת לא רק הומוסקסואלים באשר הם, אלא גם את חוקרי ההומופוביה, ובעיקר מה שמכונה "ההומופוביה המופנמת" (internalized homophobia), הכוללת תגובות והתנהגויות שליליות של הומוסקסואלים כלפי עצמם. ההומופוביה מופנמת היא פועל יוצא של הפנמת עמדות ורגשות שליליים כלפי התנהגות הומוסקסואלית. בקרב הומוסקסואלים וביסקסואלים הפנמת ההומופוביה משמעותה עוינות כלפי הומוסקסואליות וגם כלפי ה"עצמי" (Mayfield, 2001). עמדות אלו מאפיינות מיעוטים מיניים, ובקרב נשים לסביות וגברים הומוסקסואלים הן נמצאות בקשר עם הערכה עצמית נמוכה, תסמיני לחץ, דיכאון, שימוש באלכוהול, תסמינים סומטיים ודה-מורליזציה. תאוריות פסיכודינמיות טוענות שהומופוביה מופנמת נגרמת על ידי תגובות הגנתיות שנועדו להפחית חרדה מפני רגשות ומשאלות המכוונים כלפי בני אותו מגדר, ואשר עשויות לכלול השלכה, הכחשה והזדהות עם התוקפן (Shidlo, 1994).

במאמר זה אבקש לנתח את תופעת ההומופוביה המופנמת באספקלריה פסיכואנליטית, דרך העדשה של מנגנון ההגנה הנקרא "הזדהות עם התוקפן" (identification with the aggressor). אין בכך כדי לרמוז שהטרוסקסואלים הם תוקפנים, אלא שבחברה ההטרוסקסואלית הדומיננטית אשר בה גדל הפרט ההומוסקסואל, הטרוסקסואלים הם הרוב, שעל פיו נקבעות הנורמות להתפתחות מינית "תקינה", ולפיהן נאלץ הפרט ההומוסקסואל לבחון את התפתחותו שלו.

גיל ההתבגרות: זהות לעומת בלבול תפקידים בהקשר של נטיות חד-מינית ודו-מינית

לפני שאפנה לדון ב"הזדהות עם התוקפן", מן הראוי להציג בקצרה את תפקידה של ההזדהות כאחד המאפיינים בהתפתחות המתבגר. המסגרת התאורטית המקובלת ביותר לצורך כך, שגם משרתת היטב את צורכי המאמר הנוכחי, היא מודל התפתחות האישיות של אריקסון (1960), הכולל שמונה שלבים. כמו בהתייחסותו לשלבים קודמים, כך גם בגיל ההתבגרות אריקסון מדגיש את המשימות המוטלות על ה"אני", משימות שהשגתן תורמת להמשך גיבוש האישיות והזהות. המיניות היא רק אחד התחומים שעמם מתמודד המתבגר בדרכו אל השגת היכולת לאינטימיות ולאהבה.

שלב זה של גיל ההתבגרות, המתאפיין בשינויים גופניים ורגשיים רבים, מקביל לתקופת בית הספר התיכון וכולל גיבוש זהות אישית וחברתית בוגרת. הוא מסכם את

ארבעת השלבים הקודמים שאותם עבר הילד. כעת עליו לעבד ולגבש את כל המידע שצבר מהשלבים הקודמים, על מנת לגבש לעצמו את האישיות ואת המיניות הרצויות לו. זהו השלב החשוב והמשמעותי ביותר בעיני אריקסון, שבו הדמויות המשמעותיות עבור המתבגר תהיינה חברי קבוצת המתבגרים בני גילו ובו תתגבש הזהות האישית שלו. אם לא יצליח לגבש את זהותו, יתרחשו טשטוש זהות, בלבול תפקידים וספק עצמי, והדבר עלול לגרום להרסנות ואדישות כלפי הסביבה.

קבוצת בני הגיל מהווה מודל חיקוי עבור המתבגר – הוא מקבל ממנה משוב על התנהגותו ואמור לעצב אותה בהתאם. המאמר הנוכחי מעלה את גודל הבעייתיות של תהליך הזדהות זה, תהליך המסביר את הצורך של הומוסקסואלים בכלל ושל מתבגרים הומוסקסואלים בפרט להציג את עצמם כ"סטרייטים" ולחפש שותף מיני או שותף זוגי "סטרייטים". על רקע זה בולט גם המחסור בדמויות הזדהות הומוסקסואליות בתוך החברה ההטרוסקסואלית.

אם לא די בכך, גם השחרור מההורים או המרידה בהם לשם השגת עצמאות מגלמים בתוכם קושי כפול ומכופל. מצד אחד, כמו המתבגר ההטרוסקסואל, המתבגר ההומוסקסואל זקוק ל"שותפים" למרד שלו בבית ובהורים, אך מצד שני, רובה המכריעה של קבוצת בני גילו היא הטרוסקסואלית, ולכן אינה יכולה למלא תפקיד זה. גם אם יש בקבוצה זו מתבגרים הומוסקסואלים אחרים, לרוב הם לא ייחשפו בסביבתם הטבעית. משום כך לא נותר למתבגר אלא להזדהות בשלב זה של חייו עם בני נוער הטרוסקסואלים, שהם לרוב מלאי חרדות באשר לזהותם המינית שלהם עצמם, ועמוסי דעות קדומות שליליות נגד הומוסקסואלים, מטעמי הגנה עצמית.

מאז העשור האחרון של המאה העשרים נערכו מחקרים רבים שחשפו את דפוסי הפגיעה של בני נוער הטרוסקסואלים בעמיתיהם ההומוסקסואלים, דפוסי ההצקה להם והפחדתם. מחקר בן שלוש שנים, אשר בדק את ההתנסויות של מדגם נשים וגברים הומוסקסואלים וביסקסואלים שחוו התעללות בבית הספר ואת ההשלכות ארוכות הטווח שהיו להתעללות זו על חייהם, מצא שההתעללות נמשכה חמש שנים בממוצע, הייתה שיטתית ובוצעה על ידי קבוצות, ולא על ידי יחידים. המשתתפים במחקר נטו שלא לדווח על ההתעללות, לא בפני המורים ולא בפני ההורים. בסקר על הקשרים הפסיכו-סוציאליים וההשפעות לטווח ארוך, מעל 50% מהמשתתפים דיווחו על כך ששקלו להזיק לעצמם עד כדי התאבדות (40% ביצעו בפועל יותר מניסיון אבדני אחד). כמבוגרים, המשתתפים סבלו מתסמיני דיכאון יותר מקבוצת ביקורת, אם כי לא סבלו מדימוי עצמי נמוך והחזיקו בעמדות חיוביות כלפי נטייתם המינית (Friedman, Koeske, Silvertre, Korr & Sites, 2006).

תפיסת "האובייקט המופנם"

ניטיב להבין את הדינמיקה של ההזדהות עם התוקפן, אם נבחן אותה כמקרה פרטי של אובייקט מופנם (internal object), אשר מתייחס אל הייצוג המנטלי הנובע מהפנמה

והבלעה של הקשר עם אובייקט חיצוני ומתחזק על ידי הייצוג העצמי של הסוכן הייצוגי המעורב בקשר. אף שפרויד עצמו מעולם לא השתמש במונח "אובייקט מופנם", הוא סיפק את הבסיס, שפותח מאוחר יותר על ידי שנדור פרנצי וקארל אברהם. הייתה זו מלני קליין שהציעה את התאוריה המקורית על עולם פנימי, הכולל אובייקטים מופנמים ואת היחסים האמביוולנטיים של ה"אני" אתם. במודל התאורטי שלה (Klein, 1935), ה"אני" הצעיר המפוצל בדרך זו חווה את איום ההכחדה הן מדחפיו ההרסניים כלפי האובייקט והן מפעולות הגומלין הדמיוניות על דחפיו אלה. פיירברן (Fairbairn, 1963), ויניקוט (Winnicott, 1958), ביון (Bion, 1962), אוגדן (Ogden, 1987) ואחרים הציעו בהמשך מיונים תאורטיים נוספים.

מושג האובייקט המופנם בעבודתו של פרויד (2002) צמח מתוך המסה המפורסמת שלו, "אבל ומלנכוליה", אשר בה טען כי בתהליך אבל נורמלי מפנים ה"אני" את האובייקט האהוב כדי לשמר את הקשר הקרוב אליו, בטרם ייכנע לעקרון המציאות ויכיר בסופו של דבר באבדן. במלנכוליה, לעומת זאת, ההשקעה באובייקט האהוב, שהתעוררה מלכתחילה מתוך בחירה נרקיסיסטית של אובייקט (שהייתה אמביוולנטית במקורה), נסוגה כשהאובייקט אבד; אך הליבידו מושקע מחדש ב"אני", במקום להיות מועבר לאובייקטים אחרים, ונעשה בו שימוש ליצירת הזדהות לא-מודעת עם האובייקט האבוד או הנטוש. אבדן האובייקט הופך להיות אבדן ה"אני", וה"אני" המפוצל מקיים לאחר מכן יחסים מייסרים עם עצמו. פרויד התייחס לנסיגה לנרקיסזם ילדי, שבה הסובייקט מתקשר לאובייקט ברמה האוראלית. לפיכך ההזדהות נערכת באמצעות התאחדות קניבליסטית, המלווה במאבק יצרי ואמביוולנטי בין הינתקות מההשקעה הליבידונלית ובין הנצחתה. מלנכוליה תהיה מקושרת אפוא ל"אני" העליון, שנתפס על ידי פרויד כהפנמה של התביעות ההוריות מה"אני", ואילו ה"אני" העליון מפריד את עצמו מה"אני" על ידי פיצול, תוך כדי הדחקה המבטיחה את התעוררות הקונפליקט האדיפלי.

לאחר 1934, במיוחד במאמרה "אבל וקשרו למצבים מאניים", קליין השתמשה ברעיונות הללו ופיתחה את התפיסה של אובייקטים מופנמים שבעזרתם שומר ה"אני" על יחסים סוערים של אהבה והרסנות (Klein, 1940). אליבא דקליין, פיצול האובייקט והפנמת האובייקט הטוב משמשים הגנות של ה"אני" המאויים על ידי אבדן האובייקט. תהליך זה מאפיין את "העמדה הדפרסיבית", שבמהלכה הופך האובייקט החלקי לאובייקט שלם בעיני הילד, אלא שבכך הוא גם הופך להיות מועד לאבדן. בעולם פנימי זה, פעילות הדחפים מאיימת להרוס את האובייקט הטוב, אך הואיל והוא מהווה את הגרעין המרכזי של ה"אני" עצמו, חושש ה"אני" שמא יושמד גם הוא. בעקבות המודל של פרויד בדבר "האני המענג הטהור" (Freud, 1915), קליין ראתה את ההשלכה כהגנה פנימית טובה של האובייקט נגד מה שהוא חווה כאובייקטים רעים, בין אם תחושת חוסר הנחת נגרמת על ידי תסכול ההרסנות היצרית ובין אם היא מובילה לכך.

תרומתו של פיירברן (Fairbairn, 1963) מצטרפת לתאוריות אלו. כמו קליין, גם הוא תפס את ה"אני" כנוכח בלידה וכמסוגל ליחסי אובייקט מלאים. במקרה של כישלון

יחסי האובייקט הראשוניים, מפצל ה"אני" את אותם היבטים של ה"עצמי", שנראים כבלתי רצויים על ידי האם, בתהליך של התקבעות בהיבט בלתי מספק אחד של האובייקט. קשר זה בכללותו מודחק, הן מתוך רצון לשלוט ברגשות והן מתוך רצון ליצירת השינוי המיוחל באובייקט. לגבי דיזו של פיירברון, "מבני אני דינמיים" ניחנים באוטונומיה מסוימת. את מקומו של ה"סתמי" (id) הבלתי מובחן תופס הרעיון של מבני "אני" – אובייקט בלתי מודעים.

ב-1958 ויניקוט הציע את מושג "העצמי המזויף" (false self) כארגון הגנתי שפותח בתגובה לאיום ההשמדה. "העצמי המזויף" הוא צורה של טיפול עצמי שנועד לנהל את החיים מבחינה אנרגטית, במטרה להגן עליהם מפני חוויה של לחץ קיצוני, לפי ההיגיון הפנימי של זולת ראשוני (Winnicott, 1958).

ביון הכניס לתמונה את המונח "מכל" (container) לתיאור התהליך שבין הזדהות השלכתית (projective identification) להפנמה מחדש (reintrojection) (Bion, 1962). הוא דן בפנטזיה הלא-מודעת של השלכת החלקים הבלתי רצויים או הניזוקים של ה"עצמי" על הזולת, אשר לאחר שעברו התאמה באותו "מכל" הם יכולים להיות מופנמים מחדש. לגבי דיזו של ביון, הזדהות השלכתית משמעה פיצול אישיות, דחיית החלק המפוצל והפיכתו לאובייקט חיצוני. האובייקט ה"ביזארי" הוא אובייקט פנימי הנחוה על ידי החולה הסכיזופרני בתהליך של פיצול ה"אני", המאפשר לחולה לזהות את ה"עצמי" שלו כנספח לאובייקט, כבעל חיים משלו.

אוגדן שלל את הביטוי "אובייקט מופנם" ודיבר רק על "יחסי אובייקט מופנמים", המצביעים על יחסי גומלין בין שתי חטיבות פעילות של האישיות (Ogden, 1987). הוא הציע לתפוס את יחסי האובייקט המופנמים כהיבט של ה"אני" המפוצל המושלך על ייצוג ומזדהה עמו. הקשר ליחסי האובייקט המופנמים מרמז בהמשך על פיצול כפול של ה"אני", שכן תת-ארגון אחר שלו מזדהה עם ה"עצמי" ומשמר את יחסי האובייקט.

הזדהות עם התוקפן

בספרה הקלסי "האני ומנגנוני ההגנה", מצגינה אנה פרויד (1987) שני מנגנוני הגנה מקוריים, שהפכו אבני פינה בפסיכולוגיית ה"אני": האחד – "כניעה אלטרואיסטית", והאחר – "הזדהות עם התוקפן". היא מציינת שהזדהות עם ערכי ההורה היא חלק נורמלי בהתפתחות ה"אני" העליון, אך אם הילד מפנים הן את הנזיפה והן את העונש, אזי הוא מוצא את עצמו מקובע בשלב ביניים של התפתחות ה"אני" העליון. מנגנון "ההזדהות עם התוקפן" מופיע גם בתאוריית יחסי אובייקט, שחשפה לראשונה כיצד המטופל מציב לעתים את האנליטיקן בתפקיד הקרבן, בעוד הוא עצמו ממלא תפקיד של הזדהות עם התוקפן בסיטואציה האנליטית (Casement, 1990). הטראומה נחוות כתקיפה, והיא יכולה להוביל להזדהות אוטומטית ובלתי מודעת עם התוקפן ומקושרת עם מערך הזדהויות, הכולל, נוסף על הזדהות זו עם התוקפן עם הקרבן, גם הזדהות עם המציל ועם המטפל (caregiver), הזדהויות הממלאות תפקיד מרכזי בהחלמה משליטת הטראומה בחיי הקרבן (Blum, 1987).

כאשר אדם מסוים הופך להיות קרבן לתוקפנות, הוא נוטה לתפוס את עצמו אוטומטית כחסר אונים ואת התוקפן – כעצמתי. בבחירה בין חוסר אונים ועצמה, רובנו נבחר בעצמה. חוסר האונים והתבוסה הן תחושות כואבות, והקרבן דוחה את קרבנותו ורוצה להיות חזק כמו התוקפן. במצב כזה עולים על הדעת שני תסריטים: (א) הקרבן לומד לראות את עצמו מבעד לעיני התוקפן העצמתי, מאמין שאין הוא רק קרבן אקראי ובעצם "מגיע לו" להיענש. תוך כדי כך הוא "שוכח" לראות את הסיטואציה דרך עיניו שלו עצמו; (ב) הקרבן מבקש לקרבן אנשים אחרים, חש צורך להכאיב למישהו אחר בדיוק באותו מקום שבו הוא חש את הכאב מהתוקפן, וכך הוא משיג תחושה של עצמה ושליטה, לכאורה לפחות.

פרויד (1987) הבחינה בין הגנות המכוונות נגד נגזרות של הדחף, במטרה להגן על ה"אני" מפני דרישות אינסטינקטואליות, ובין הגנות נגד רגשות. הראשונות כוללות הגנות שהיו מוכרות זמן רב, כמו הדחקה, נסיגה, תצורת תגובה (reaction formation), הפנמה, השלכה, בידוד וביטול פעולה (undoing), כמו גם עליות ומורדות של הדחף, כגון היפוך ופנייה נגד עצמי, מנגנוני הגנה הדורשים עדיין את התערבות ה"אני" לצורך הפעלתן. לתשעה מנגנוני הגנה אלה הוסיפה פרויד מנגנון עשירי, עידון, או התקה של מטרות אינסטינקטואליות, בהיותה מודעת לערכו ההסתגלותי של מנגנון זה.

הגנות נגד רגשות כואבים (שניתן לראותם כשלבים קדם-הגנתיים) כוללות הכחשה בפנטזיה, הכחשה במילים ובמעשים, הגבלת ה"אני" (צורה הגנתית של אלטרואיזם) והזדהות עם התוקפן, מושא מאמר זה. בעקבות תקשורת מילולית עם אנה פרויד, ג'ני ויידלר סיפקה לנו תמונה מרשימה של התהליך בילד בן חמש. כל אימת שהחומר הקליני נגע בסוגיית אוננות או בפנטזיות אוננות, הילד – שהיה בעל עכבות נורמליות – הפך תוקפני בקיצוניות. למשל, הוא העמיד פנים שהוא אריה שואג ותקף את האנליטיקנית. הוא נשא עמו מקל, העמיד פנים שהוא השטן, השתמש במקל כדי לתקוף את המדרגות וחלקים אחרים בחדר, ואף ניסה להכות את אמו וסבתו. הדברים הגיעו לשיאם בהתחילו לנפנף בסכיני מטבח. האנליזה הראתה שהוא ציפה לעונש על מה שהוא תפס כפעילויות אסורות. בהתנהגותו האלימה הוא גם הציג את התקפותיו וגם הקדים תרופה למכה שממנה פחד, וסכיני המטבח מבטאים את חרדת הסירוס שלו.

ילד קטן אחר, שהתסביך האדיפלי שלו היה בשיאו, השתמש במנגנון הגנה זה כדי לנסות ולהתמודד עם משאלותיו המיניות כלפי אמו. עד כה יחסיו עמה היו טובים מאוד, אך כעת הופיעו בהם התקפי זעם. הוא ביקר אותה בצורה חריפה ביותר מסיבות רבות ושונות, שהמסתורית בהן הייתה סקרנות. ניטיב להבין זאת, אם נשים לב שבפנטזיות שלו, אמו ידעה על דחפיו המיניים כלפיה ודחתה בזעם את מימושן. זעם זה שוחזר בהתקפי הזעם של הילד עצמו. פרויד ראתה בסקרנותו מאפיין של עולם היצרים שלו, ולא של אמו, והייתה ערה לקושי שלו לשלוט ביצריו המיניים. כך, באופן הגנתי הוא הפך את התפקידים בין ההורה והילד. הזדהות עם התוקפן, אליבא דפרויד, מצביעה על שלב מיוחד בהתפתחות תפקודו של ה"אני" העליון. אף שהביקורת החיצונית הופנמה, הזיקה בין הפחד מעונש והעברה שבוצעה לא נוצרה עדיין במודעותו של המטופל.

לפיכך, ברגע שהביקורת מופנמת העברה מוחצנת, תמרון המערב מנגנון אחר – השלכת האשמה. חוסר סובלנות כלפי אנשים אחרים מופיע לפני חוסר הסובלנות של האדם כלפי עצמו (פרויד, 1987).

הומופוביה מופנמת: איום על הדימוי הגברי

במאמרם על הומופוביה מופנמת בהקשר של טיפול פסיכואנליטי בהומוסקסואלים, דנים פרידמן ודונוני בקשר בין גינוי עצמי (self-condemnation) של המטופל על היותו הומוסקסואל וגינוי עצמי שלו על כך שהוא מרגיש שאינו גברי מספיק (Friedman & Downey, 1999). המטופלים המתוארים במאמר הם גברים הומוסקסואלים שאובחנו על ידי המטפלים כבעלי הסתגלות טובה, חשו בנוח עם זהותם המינית ההומוסקסואלית, "יצאו מהארון" ורמת ארגון האישיות שלהם הייתה נורוטי, ולא גבולית (Kernberg, 1975). אף שזכרו כינוי גנאי שונים מילדותם, הרי שההיבטים המכאיבים ביותר של חוויה זו לא היו מודעים להם בהווה.

המונח "הומופוביה" אינו מונח קליני-אבחוני רשמי, והוא הוכנס לראשונה לפסיכולוגיה הכללית בסוף שנות השישים של המאה העשרים על ידי הפסיכולוג ואיש החינוך ג'ורג' ויינברג, שהשתמש במילה לציון תגובות שליליות ועוינות אי-רציונליות של הטרנסקסואלים כלפי הומוסקסואלים (Weinberg, 1974). מבחינה קלינית, פוביות מהוות תגובות הימנעותיות אי-רציונליות הנובעות מתמרונים הגנתיים מסוימים: השלכה, התקה (לרוב לסביבה לא-אנושית, כמו פוביות מבעלי חיים או פוביות מטיסות) והימנעות. פרטים פוביים אינם מכוונים בדרך כלל תוקפנות גלויה כלפי האובייקטים הפוביים; במילים אחרות, רוב ה"הומופובים" אינם "פוביים" במובן הקליני של המושג, שקנה לו אחיזה בשיח היום יומי. הוא הדין לגבי המונח "הומופוביה מופנמת", המציינת תגובות שליליות אי-רציונליות **מופנמות** למשאלות, דחפים וזיכרונות הומו-ארוטיים (Friedman & Downey, 1999). המודעות להומוסקסואליות עלולה לעורר גינוי עצמי. ילדים הופכים להיות בוגרים חד-מיניים וגדלים בסביבה שמעודדת הטרנסקסואליות ומעוררת רתיעה מפני הומוסקסואליות. הפנמת האחרים המשמעותיים בסביבה כזו עלולה לשאת אופי הרסני. גינוי הומוסקסואליות מופנם ומשפיע על תוכני ה"אני" העליון, עיצוב הזהות והיבטים אחרים של תפקוד הנפש (Malyon, 1982). ניתן להתחקות אחר שורשי הומופוביה המופנמת של הפרט הומוסקסואל ולגלות התעללות והזנחה בילדות המוקדמת (Downey & Friedman, 1995), כאשר המטופל נוטה לסבול מהפרעות נפשיות שונות **ראשוניות** בעלות גוון מזוכיסטי-דפרסיבי, שעליהן "מולבשת" הומופוביה המופנמת, כתופעה **שניונית**, בשלב מאוחר יותר בילדות. אצל אחרים, ההומופוביה המופנמת מהווה תופעה **ראשונית**, לרוב כתוצאה מיחסים עם אנשים מתוך המשפחה ומחוצה לה, ובעיקר עם קבוצת השווים, ללא רקע של נסיבות טראומטיות ומשפחתיות וללא פסיכופתולוגיה גרעינית ראשונית. בין אם ההומופוביה המופנמת היא שניונית ובין אם היא ראשונית ועומדת בפני עצמה, המטופלים עלולים לייחס את כל מצוקתם הרגשית אך ורק לעמדותיהם השליליות

כלפי ההומוסקסואליות של עצמם. ממחקרים עולה שרוב ההומוסקסואלים התנסו בחוויות טראומאטיות עם גברים אחרים בגלל גינונים הפיכי מגדר. במהלך הילדות, לרוב לפני התנסותם המינית הראשונה, רבים מהם תויגו כ"בנים נשיים" ("sissy") או "הומואים" ("fag"), התגרו בהם ללא כל פרובוקציה מצדם, איימו עליהם באלימות פיזית, החרימו אותם, דבר הפוגע במיוחד בגיל ההתבגרות, שבו יש חשיבות מכרעת לקבוצת השווים כדרך מילוט מלחצי ההורים והמחנכים ובני נוער אחרים אף תקפו אותם פיזית (Herek, 1996; Herek & Berrill, 1992). הזדהות עם התוקפן היא אחד ממנגנוני ההגנה המרכזיים בהפיכת יחסים טראומאטיים אלה לפגיעה בדימוי העצמי הגברי (masculine inadequacy). מאוחר יותר בהתפתחות, לרוב בגיל ההתבגרות, אותן פנטזיות הומו-ארטיות, הגורמות עוררות מינית, פוגעות בדימוי העצמי במציאות, כשברקע דימוי עצמי נמוך שהחל להתפתח מוקדם יותר (Friedman & Downey, 1999).

בחדרי חדרים: משיכת הומוסקסואלים להטרוסקסואלים בעידן האינטרנט

עד לפני מספר שנים נשא כאמור חדר הצ'אט הפעיל ביותר בפורטל "ואלה" את השם הפרדוקסלי "סטרייט בסטרייט". שם זה מבטא את ההערצה והכמיהה של הומוסקסואלים להטרוסקסואלים, המייצגים בעיניהם את הגבריות בהתגלמותה. פתחתי בציטוטים נבחרים של כינויים שבחרו כמה מחברי אתר ההיכרויות ההומוסקסואלי "אטרף". הגדיל לעשות אתר היכרויות בין-לאומי, StraightActing.Com, שקיים זה כעשור. על אף הצהרותיו הליברליות, המבטאות לכאורה לגיטימציה לכל צורות הנטייה והזהות המיניות, כולל אתר זה שאלון פופולרי (quiz), הבדוק באיזו מידה אדם הוא "נשי" או "גברי" המתנהג כמו "סטרייט". למרות ההצהרה שהשאלון אינו יותר מ"כיף" (fun), הוא מקורי, ייחודי ועשוי לשמש מקור השראה לחוקרים המבקשים לבדוק תפקידי מגדר בתוך המגזר ההומוסקסואלי. השאלות משעשעות ומעלות חיוך על השפתיים, אך נוגעות בניואנסים מעניינים ונוגעות בהומופוביה: "האם אתה נהנה לקבל פרחים?", "חבריי מתארים אותי כ-high maintenance [מישהו שדורש תשומת לב רבה, מוציא כספים רבים על לבוש ועסוק מאוד במראה החיצוני שלו], "אני יושב רגל על רגל", "אני מרכל עם נשים במקום עבודתי", הן רק חלק מהדוגמאות. השאלון רגיש עד כדי כך, שבתום מילוויו מקבל הנבדק לידיו ציון שנופל בתוך לא פחות מ-11 קטגוריות, הנעות מ"הסטרייט אקטינג האולטימטיבי" ("אין גברי ממך. אף אחד על פני כדור הארץ לא היה מעלה על דעתו שאתה שוכב עם גברים"), דרך "סטרייט אקטינג במידה רבה מאוד", "במידה רבה", "במידה מסוימת", "נשי במקצת", "בעיקר נשי", "נשי מאוד", "נשי לחלוטין" ועד "queen status" ("אין נשית ממך – את פשוט אישה לכודה בגוף של גבר").

בין האתרים הפורנוגרפיים המיועדים לעיני גברים הומוסקסואלים והמציגים גברים הטרוסקסואלים לכאורה, ישנם שני סוגים, הפונים להומוסקסואלים הבוחרים להאמין שלפניהם אכן גברים הטרוסקסואלים, או החפצים להשתעשע בפנטזיה. בסוגה האחת, שזכתה לשם "gay for pay" ("גיי בתשלום"), מופיעים שחקנים או שחקניות, כוכבי

סרטים פורנוגרפיים, המצהירים על עצמם כהטרסקסואלים (או שאחרים מאמינים שהם הטרסקסואלים), אך מקבלים תשלום על מילוי תפקיד של הומוסקסואלים או לסביות בסרטים המיועדים לקהל צופים הומו-לסבי ועוסקים בפעילות חד-מינית. פעילות זו היא בינם לבין עצמם (באוננות מול המצלמה) או במשגל אמתי. שחקנים אלה ישווקו כ"סטרייטים" כדי לפתות את הקהל ההומוסקסואלי אל הבלתי מושג (Leap, 1999). בסוגה האחרת מופיעים גברים המקיימים יחסי מין עם נשים, ומבחינה זו היא דומה לסרטים המיועדים לעיני גברים הטרסקסואלים, שבהם המצלמה ממוקדת, מטבע הדברים, על האישה ולא על הגבר, ואין בהם הקפדה יתרה על מראהו החיצוני של הגבר, אלא על זה של האישה. אך כאן, לעומת זאת, המצלמה ממוקדת בגברים שנבחרו בקפידה בשל המראה החיצוני שלהם. ברוב המקרים ניתן למצוא שחקנים אלו ב"שמות בימה" זהים או אחרים גם באתרים אחרים, שבהם הם מקיימים יחסי מין עם גברים אחרים, אך כשהם מקיימים יחסי מין עם נשים, הם מוצגים כהטרסקסואלים לכל דבר:

באתר זה תמצא גברים סטרייטים חמים המקיימים יחסי מין עם נשים, אך המצלמה אוהבת כל תנועה, כל שריר, כל טיפת זיעה של הגבר ואינה מתמקדת באישה [...] ראיתם אתרים שבהם בחורים סטרייטים מקיימים יחסי מין בתשלום. למרות שכיף להסתכל על גברים סטרייטים כאילו היו 'משלנו' [הומוסקסואלים], גם אם זה ליום אחד, אתם יודעים שהם עושים זאת רק תמורת תשלום. כאן תוכלו לראות 'פרי הרבעה' [studs] סטרייטים הנהנים מכל רגע משום שהם עושים מה שהם אוהבים באמת. לא מדובר עוד בכסף.

ברור שמדובר בשחקנים שמקבלים תשלום, אך האשליה הנמכרת לצופה ההומוסקסואל היא שמדובר בגברים הטרסקסואלים לכל דבר ועניין, המקיימים באמת ובתמים יחסי מין עם נשים. תופעה זו מעידה בצורה שאינה משתמעת לשני פנים על המשיכה העזה של גברים הומוסקסואלים לגברים הטרסקסואלים.

בצד משיכה עזה זו, הפועלת על פי עקרון העונג של הסתמי (id) על הדחפים והיצרים הקמאיים והבלתי מעובדים, נמצא תגובות של הומוסקסואלים אקטיביסטים-פוליטים, שמגיבים לתופעה על פי עקרון המציאות של האני (ego) ורואים במשיכה זו ביטוי להומופוביה מופנמת. כך למשל, במאמרו "סטרייט בסטרייט" מנתח מרחב (2001) את "ציאתו מהארון" של הזמר עברי לידר, המייצג בעיני רבים הומוסקסואל "סטרייט אקטינג" (הומוסקסואל המתנהג כמו הטרסקסואל) שאף מביא כבוד לקהילה ההומוסקסואלית, לא רק בכך שהוא זמר מצליח וגאה ש"יצא מהארון", אלא משום שבהופעתו הגברית והסולידית הוא מפריק סטראוטיפים שליליים על הדימוי הנשי של הומוסקסואלים בעיני הטרסקסואלים. לגבי דידו של מרחב, אין ל"ציאה מהארון" של עברי לידר כל משמעות פוליטית-חברתית, אלא רק משמעות רכילותית: "אז אל תתלהבו, חברות וחברים, כי אם אלה יהיו הדמויות המייצגות שלנו ושל המאבק שלנו, לא יהיה לנו ממש במה להתגאות", חותם מרחב את מאמרו. איתן (2007) מוסיף: "בל תטעו. אין מדובר ב'סטרייט-אקטינג', אותם הומואים שבטוחים שזה נורא מאגניב להיות סטרייט ואיכשהו מרגישים צורך לשחק אותה גבר-גבר. 'אני מזדיין עם גברים ובזה נגמר הסיפור', הם בדרך כלל מספרים לכל מי שרק רוצה לשמוע, אבל לא ממש משוכנעים בעצמם" (Cruise, 2009).

כמעט-אפילוג: משיכה לאידאל הגברי או הזדהות עם התוקפן?

במאמר זה הוצג יחסם המיני האמביוולנטי של הומוסקסואלים להטרוסקסואלים. מצד אחד, גברים הומוסקסואלים רבים נמשכים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים, המסמלים בעיניהם את "הגבר האמתי". הדבר בא לידי ביטוי בחיפוש הומוסקסואלים הנראים ומתנהגים כהטרוסקסואלים, אם במציאות ואם בסרטים פורנוגרפיים ייעודיים. מצד שני, יש לזכור כי גברים הטרוסקסואלים נמצאו במחקרים רבים כבעלי רמת הומופוביה גבוהה במובהק מזו של נשים הטרוסקסואליות (ראו למשל Herek, 1990, 2000, 2002, 2009). הומוסקסואלים פעילים פוליטית רואים בהגדרה העצמית של הומוסקסואלים כהטרוסקסואלים ובמשיכה להטרוסקסואלים ביטויים של הומופוביה מופנמת, העולה בקנה אחד עם מנגנון ההזדהות עם התוקפן. לפי גישה זו, הגדרה של הומוסקסואל את עצמו כ"סטרייט" או כ"סטרייט אקטינג" מבטאת לא רק משיכה להטרוסקסואלים, אלא דחיית ההומוסקסואליות של עצמם והפנמת התיג השלילי שלהם. מנגנון ה"הזדהות עם התוקפן", שטבעה אנה פרויד, מיטיב לתאר דינמיקה זו. במקום להימנות על המיעוט המיני המדוכא והמושם ללעג על ידי החברה ההטרוסקסואלית, ההומוסקסואל נמשך לגברים הטרוסקסואלים, אך בד בבד הוא מפנים את רתיעתם ממנו בצורה של רתיעה מעצמו ומהמיעוט המיני שעליו הוא נמנה.

מעבר לתרומה הייחודית שיש למנגנון ההזדהות עם התוקפן להבנת תופעת ההומופוביה המופנמת והמשיכה של הומוסקסואלים להטרוסקסואלים, עצם השימוש במנגנון זה, שפותח במסגרת פסיכואנליטית, להבנת רתיעתם של הומוסקסואלים מעצמם, מהווה עדכון נוסף של התאוריה הפסיכואנליטית להבנת תופעת המשיכה לבני אותו מגדר. למנגנון זה חשיבות מכרעת בטיפול הפסיכולוגי בהומוסקסואלים שאינם משלימים עם נטייתם, כאלה הרואים בנטייתם החד-מינית פגיעה בגבריותם ובדימוי העצמי שלהם. אם נחשוב על האקטיביזם האנטי-הומוסקסואלי שהיה מעשה שבשגרה בקרב פסיכואנליטיקאים אמריקנים בשנות החמישים והשישים של המאה העשרים (Bieber et al., 1962; Rado, 1956; Socarides, 1978) ועל הגדרת הומוסקסואליות כהפרעה נפשית (American Psychiatric Association, 1957), גם אם היא אינה מפריעה למטופל עצמו (ego syntonic homosexuality) – הרי שלגיוס מנגנון הגנה פסיכואנליטי לשם טיפול אפירמטיבי בהומוסקסואלים יש חשיבות עליונה (Friedman & Downey, 1999; Rubinstein, 2003).

הסברים נוספים

תופעות פסיכולוגיות באשר הן נוטות להיות רבות גורמים, ולכן עולות על הדעת סיבות נוספות למשיכתם של גברים הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים.

הכמיהה אל הבלתי מושג המאתגר

משיכה אל הבלתי מושג המאתגר מאפיינת במיוחד גברים (ללא קשר לנטייתם המינית). אחרת, קשה להסביר את הצלחתו המסחררת של רב המכר, "למה גברים אוהבים ביצ'יות" (ארגוב, 2005, עמ' 38):

גברים הם ציידים במהותם, נקודה. מדובר בטיפוסים תחרותיים במיוחד שמתעניינים במירוצי סוסים, מירוצי מכוניות, טיס, טיפוס הרים, אתלטיקה ואפילו ציד [...] את אולי משתגעת כשהמחשב שלך קורס, אבל בשביל כל גבר מצוי, מדובר בריגוש חדש [...] מה שיכול להוציא אותך מדעתך, יכול לגרום לו לריגוש גדול [...] כשגבר רוצה משהו, הוא ילך על זה עד הסוף ואם במקרה הוא לא מצליח מיד, הוא רק ירצה בזה יותר.

בעולם הישגי ותחרותי כמו שלנו, אנו עלולים להמעיט בערכו של מה שבא בקלות. על משקל זה ניטיב אולי להבין מדוע גברים הטרוסקסואלים, אשר הנתפסים כקשים להשגה, מהווים מוקד משיכה כה עז עבור גברים הומוסקסואלים. במרכז הדינמיקה של הכמיהה לבלתי מושג נמצא המונח שטבע צוקרמן (Zuckerman, 2008), "התנהגות מחפשת ריגושים" (sensation-seeking behavior), שרמתה גבוהה יותר בקרב גברים מאשר בקרב נשים. בפריט "כשמדובר ביחסי מין, משיכה גופנית חשובה לי יותר מאשר מידת היכרותי עם האדם" למשל, ציונם של הגברים היה גבוה יותר במובהק מזה של הנשים וגודל האפקט היה 0.74 (Gaither & Sellbom, 2003). הנתון הסטטיסטי היבש הזה הופך לעסיסי יותר, אם מתייחסים למילות שירו של חמי רודנר, סולן להקת "איפה הילד", "מה שעובר עליי": "שימי לב, יחסי המין הופכים טובים כשאינן קרבה". משפט זה, כפי שמעיד דווקא אחד ממטופליי ההטרוסקסואלים, התנגן באוזניו כשקיים יחסי מין עם חברתו לשעבר מיד לאחר שעזבה אותו, והוא מתאר אותם כטובים ביותר אתה ובכלל. לעומת זה, במחקר אחר, גברים העניקו לנשים ציון גבוה יותר במובהק בסולם המדגיש את חשיבות הקרבה הרגשית בשביעות רצון מיחסי מין (Hill & Preston, 1996). ואולם הכמיהה לבלתי מושג, המאפיינת גברים יותר מאשר נשים, אינה סותרת בהכרח את הסבר ההומופוביה המופנמת וההזדהות עם התוקפן למשיכתם של גברים הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים, ומומלץ להתייחס אליה כהסבר משלים ולא חלופי, כפי שעולה מתיאור המקרה הקצר הבא:

ע', בן 26, פנה אליי לטיפול במטרה לוודא סופית שהוא הומוסקסואל ו"לצאת מהארון" בפני אחיותיו ואמו. היה חשוב לו "לצאת מהארון" לפני שיכיר הומוסקסואלים אחרים ולפני שיקיים יחסי מין אתם, מחשש שמא במקום מפגש כזה או אחר יזהו אותו כהומוסקסואל והדבר יגיע בדרך לא דרך לאוזני משפחתו (לי הדבר נשמע יותר כצורך לקבל את "ברכת הדרך", בעיקר מאמו, לפני שיצא למסע עצמו). הבחור שאליו הוא נמשך ביותר הוא חברו

ההטרסקסואל הטוב ביותר, אף שהוא נראה שונה מהבחורים שמעוררים אותו מינית בדרך כלל. מאז "היציאה" המוצלחת "מהארון" חלפה יותר מחצי שנה, אך ע' עדיין לא אזר אומץ לנקוט את הצעד הקטן ביותר לקראת קיום יחסי מין עם בחור אחר. במהלך הטיפול הפכה ההומוסקסואליות מאגו-דיסטונית מוחלטת לאגו-סינטונית חלקית. לכאורה, מאז "היציאה" המוצלחת "מהארון" ע' היה מסוגל לחשוף את עצמו בפני כמה מחבריו ההטרסקסואלים, אך הוא נוקט הימנעות מול העולם ההומוסקסואלי, ומשיכתו לבני מינו עדיין כרוכה בפגיעה, הן בגבריות והן בדימוי העצמי, ומלווה הומופוביה קשה. "אני לא רואה את עצמי חלק מהם", אמר לאחר ביקור במפגש של "תא הסטודנטים הגאה" באוניברסיטה שבה הוא לומד, ובמקביל הוא ממשיך לחוש עוררות מינית עזה בכל מפגש עם חברו ההטרסקסואל הטוב ביותר. בזכות קווים אובססיביים בולטים, הפועלים לרוב בשירות האגו, הוא גייס את כל כוחותיו להתקדמות מקצועית בתחומו, הגיע תוך זמן קצר להישגים מרשימים מאוד, אך השתמש בכך כדי להימנע ממימוש נטייתו המינית, ובמסגרת זו הוא אף דילל מאוד את הפגישות הטיפוליות, עד כדי החלטה משותפת להפסיקו לזמן-מה לפחות. ייתכן שבמקרה זה, כאשר המשיכה המינית לחבר הטרסקסואל מופיעה בד בבד עם רמה גבוהה של חרדה מפני יצירת קשר מיני ראשון עם גבר והימנעות ממנה, הכמיהה לבלתי מושג בצורת משיכה לגבר הטרסקסואל מאפשרת למטופל זה להיות מצד אחד במגע עם משיכתו לבני מינו, ומצד שני – להימנע ממימושה, משום שמושא התשוקה הוא בלתי אפשרי.

פנטזיה לעזור להומוסקסואל לגלות את ההומוסקסואליות הסמויה שלו

חבר סטרייט שניסה

מחבר: משה

תאריך: 31/12/2010

שעה: 22:38

שלום לך דוקטור, ברצוני לשתף אותך במשהו שקרה לי עם חבר טוב. אני כבר שנים ידוע בתור דו-מיני שאוהב גברים שמנים מאוד. יש לי חבר טוב שהוא סטרייט שיהיה נשוי. תמיד הוא שאל אותי מה כבר עושה עם גבר ואפילו טען שזה גועלי ששני גברים יחד עד שיום אחד היה בינינו מגע מיני מוגבל. מאז היו בינינו יחסי מין מוגבלים 7 פעמים והיה ברור שהבחור נהנה, אם כי לא הגיע לסיפוק מלא. הוא ממשיך לטעון שהוא לא אוהב גברים. השאלה שלי היא כיצד יתכן שהוא נהנה כל כך ובכל זאת טוען שהוא סטרייט¹.

פנייה זו, שהתקבלה בפורום "שרינג פרנדלי" של אתר המומחים "דוקטורס"², שנועד לסייע להומוסקסואלים, ביסקסואלים וטראנסג'נדרים, מבטאת וריאציה נוספת על אותו נושא של נהייה אחר הבלתי מושג. הפונה מגדיר את עצמו "דו-מיני", כלומר הוא ער למורכבות ולגיוון הגדולים של המיניות האנושית, ובכל זאת, ניכר שהוא נותר מתוסכל במידה מסוימת מכך שניסיונו לפתות את חברו ההטרוסקסואל לא צלח בשלמות. תהיותיו של משה זכו להתייחסות בספר אקדמי לכל דבר, שבו הוקדש פרק שלם לשאלה, "האם פיתוי (seduction) יכול להפוך גברים הטרוסקסואלים להומוסקסואלים?" (Meijer, 1993). המאמר מעלה במלוא הרצינות את השאלה של שינוי ההעדפה המינית – לא בכיוון שאנו רגילים אליו, בהקשר של טיפול "מתקן" מהומוסקסואליות להטרוסקסואליות (reparative therapy), אלא בכיוון ההפוך: האם גבר שניסיונו המיני בעבר היה הטרוסקסואלי בלבד יכול לשנות את דרכיו להומוסקסואליות לאחר שפותה על ידי גבר אחר? המחבר מציין כי מבחינת המאמינים שהעדפה הומוסקסואלית היא נטייה ביולוגית מולדת, התשובה היא כמובן שלילית, אלא שהוא מציג שלושה מקרים שבהם הגברים הפכו מהטרוסקסואלים להומוסקסואלים (שניים מהם באופן מוחלט) על ידי מפגש מיני שיזם גבר אחר. המחבר זוקף חלק מהשינוי לתנועה לשחרור הומוסקסואלים, ש"הצילה" את המשאלות ההומוסקסואליות הסמויות, האסורות והמבישות, ולדעתו, הצבת השאלה "מה אני אוהב?" לפני השאלה "מי אני?" תאפשר חופש מיני רב יותר לאלה הרוצים לחצות את גבול ההעדפות המיניות. גישה רדיקלית זו תומכת כמובן בהסבר החלופי, שלפיו משיכתם של גברים הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים מונעת על ידי פנטזיה לעזור לגבר ההטרוסקסואל לגלות את נטייתו ההומוסקסואלית החבויה.

רצון לצאת אל מעבר לגבולות הקהילה ההומו-לסבית

הסבר חלופי נוסף למשיכתם של גברים הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים יכול להיות רצון לצאת אל מעבר לגבולות הקהילה ההומו-לסבית, הנחווית לעתים כקלאוסטרופובית, קהילה שבה אנשים סובבים כל העת בתוך אותם מעגלים מוכרים, ועל כן היא מכונה לעתים בפי החברים בה "ביצה", כפי שעולה מהשורות המצוטטות לעיל מתוך דבריו של אריאל כהן, המכנה את עצמו "מלקת הביצה":

תל אביב הפכה לחממה של גייז, אוחצ'יאדה אחת גדולה. בתל אביב אנחנו רחוקים מלהיות שונים, ואני לא אסחף אם אומר שסטריוויטיים הפכו להיות שם סוג של מיעוט. אלא שהבדלנות ותחושת האומניפוטנטיות הזו מביאה איתה גם את הנפילה. הומואים רבים שוכחים שגבולות העולם אינם מסתכמים בגבולות הבועה התל אביבית. לאחרונה אף נוצרה לה תפיסה חדשנית של עדת הומואיות פרובינציאליות לראות בהומוסקסואליות אך ורק את האקט המיני, ולסרב לראות את ההשלכות שמעבר (כהן, 2007).

גם שרון (2001), המצביע על חיוניותה של "קהילה" הומו-לסבית מוגדרת כחלק מקבלת הזהות המינית של הפרט, מודה:

הקהילה ההומוסקסואלית היא אכן קהילה שקשה לקבלה. ההתנהגות המקובלת בקהילה נתפסת כפרובוקטיבית ובלתי מקובלת במסגרות אחרות. למשל, דרכי לבוש צבעוניות ונועזות. למשל, גברים בעלי דפוסי התנהגות נשיים ונשים בעלות דפוסי התנהגות גבריים. למשל, עודף במגע פיזי בין אנשים שאין ביניהם קשר רומנטי. למשל, יחס טכני ונטול רגש לסקס.

ביטוי אחר, המשקף גם הוא את הרצון לנתק קיום יחסי מין בין גברים מזהות מינית הומוסקסואלית, ניתן למצוא בביטוי "גברים המקיימים יחסי מין עם גברים", הידוע בקיצורו MSM (men who have sex with men) והמתאר התנהגות, ולא קבוצת אנשים מסוימת. הוא כולל גברים הומוסקסואלים, ביסקסואלים ואפילו הטרוסקסואלים, שחלקם הגדול אינו מגדיר את עצמו כהומוסקסואלי ואף לא כביסקסואלי. לעתים קרובות גברים אלה נשואים לנשים, במיוחד במקומות שבהם קיימים חוקים מפלים או תווית חברתית שלילית על יחסי מין בין גברים. מיעוט זה זכה להתייחסות מיוחדת, הן בהקשר של מין כפוי במסגרות חד-מיניות (למשל, בבתי כלא) והן בהקשר של הדבקת נשיותהם, שאינן מודעות לקשריהם עם גברים, באיידס – בעיקר בהתחשב בכך שהם אינם נוטים להיבדק במרפאות המופעלות על ידי הקהילה ההומו-לסבית (UNAIDS [n.d.]).

אלו הם רק שלושה הסברים אפשריים למשיכתם של הומוסקסואלים לעמיתיהם ההטרוסקסואלים, ובוודאי ניתן להעלות על הדעת הסברים נוספים, שכן כל תופעה אנושית היא רב-ממדית ורב-גורמית. הבחירה בהסבר של הזדהות עם התוקפן הוא הסבר פסיכואנליטי, וניתן להשתמש בו לטיפול בהומופוביה מופנמת – ולכך כאמור, חשיבות מיוחדת בתיקון השימוש לרעה שנעשה בזמנו בעקרונות פסיכואנליטיים לצורך טיפולים "מתקנים". שימוש מעוות זה עומד בניגוד מוחלט לרוח דבריו של פרויד במכתבו המפורסם לאם אמריקנית (Freud, 1951), שכדאי להיזכר בהם בסיום מאמר זה:

שלום גב' [...]

אני מבין ממכתבך שבנך הוא הומוסקסואל. אני מתרשם מאוד מהעובדה שאינך מזכירה מילה זו בעצמך כשאת מתארת את התופעה. אם יורשה לשאול אותך, מדוע את נמנעת מכך? אין ספק שהומוסקסואליות אינה יתרון, אך אין היא דבר שיש להתבייש בו או להרגיש מושפל בגללו, אין היא יכולה להיות מסווגת כמחלה; אנו רואים בה צורה של תפקוד מיני הנוצר כתוצאה מעכבה מסוימת בהתפתחות המינית. אנשים רבים ונכבדים מאוד מהעת העתיקה ומימינו אנו היו והנם הומוסקסואלים, ביניהם כמה מהדמויות הנשגבות ביותר (אפלטון, מיכאל אנג'לו, לאונרדו דה-וינצ'י וכו'). חוסר צדק משווע ואכזרי הוא לרדוף הומוסקסואלים כאילו היו פושעים. אם אינך מאמינה לי, קראי את ספריו של הרבלוק אליס.

בכך שאת שואלת אם אני יכול לעזור, את מתכוונת, כך אני משער, אם אני יכול להכחיד את ההומוסקסואליות ולהחליפה בהטרסקסואליות נורמלית. התשובה היא שככלל, איננו יכולים להבטיח זאת. במספר מסוים של מקרים אנו יכולים להצליח לפתח את הניצנים הקמלים של הנטיות ההטרסקסואליות הקיימות בכל ההומוסקסואל. ברוב המקרים אין הדבר אפשרי. זו שאלה של מהות האדם וגילו. לא ניתן לחזות את תוצאות הטיפול.

מה שאנליזה יכולה להציע לבנך הוא דבר שונה לחלוטין. אם הוא אומלל, נזיריטי, נקרע על ידי הקונפליקטים שלו, עצור בחייו החברתיים, האנליזה יכולה להביאו לכדי הרמוניה, שלווה נפש, יעילות מרבית, בין אם הוא יישאר ההומוסקסואל ובין אם ישתנה...

שלך בברכה,

פרויד

מקורות

- איתן, ט' (15 במרץ, 2007). הומו שמומו, העיקר שהוא מוצא חן בעיניך. זמין באתר <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3376678,00.html>
- ארגוב, ש' (2005). **למה גברים אוהבים ביציות**. תל אביב: פוקוס.
- אריקסון, א' (1960). **ילדות וחברה: פסיכולוגיה של האדם בתמורות הזמן**. תל אביב: ספריית פועלים.
- כהן, א' (12 בפברואר, 2007). שאלה של זהות. זמין באתר <http://www.gogay.co.il/content/articleColumn.asp?id=3109>
- מרחב, ד' (28 בדצמבר 2001). סטרייט בסטרייט. זמין באתר <http://www.gogay.co.il/content/article.asp?id=530>
- פרויד, א' (1987). **האני ומנגנוני ההגנה**. תל אביב: זמורה-ביתן.
- פרויד, ז' (2002). **אבל ומלנכוליה**. תל אביב: רסלינג.
- שרון, א' (2001). גיי – כן. קהילה – לא. זמין באתר <http://www.gogay.co.il/content/article.asp?id=448>
- American Psychiatric Association (1957). *DSM-I (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders)* (1st ed.). Washington, DC: Author.
- American Psychiatric Association (1968). *DSM-II (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders)* (2nd ed.). Washington, DC: Author.
- Bieber, I., Dain, H. J., Dince, D. P. R., Drellich, M. G., Grand, H. G., Gundlach, R. H., et al. (1962). *Homosexuality: A psychoanalytic study of male homosexuals*. New York: Basic Books.
- Bion, W. R. (1962). A theory of thinking. *International Journal of Psycho-Analysis*, 43, 4–5.
- Blum, H. P. (1987). The role of identification in the resolution of trauma: The Anna Freud memoria. *Psychoanalytic Quarterly*, 56, 609–627.
- Casement, P. (1990). *Further learning from the patient: The analytic space and process*. London: Routledge.

- Cruise, J. (2009). About us. Retrieved from <http://sg4ge.com/general/about.php>
- Fairbairn, W. (1963). Synopsis of an object-relations theory of the personality. *International Journal of Psycho-Analysis*, 44, 224–225.
- Freud, S. (1915). Instincts and their vicissitudes. *Standard Edition*, 14, 109–140.
- Freud, S. (1951). A letter from Freud (April 9, 1935). *American Journal of Psychiatry*, 107, 786–787.
- Friedman, M. S., Koeske, G. F., Silvestre, A. J., Korr, W. S., & Sites, E. W. (2006). The impact of gender-role nonconforming behavior, bullying, and social support on suicidality among gay male youth. *Journal of Adolescent Health*, 38, 621–623.
- Friedman, R. C., & Downey, J. (1995). Internalized homophobia and the negative therapeutic reaction. *Journal of American Academy of Psychoanalysis*, 23, 99–113.
- Friedman, R. C., & Downey, J. I. (1999). Internalized homophobia and gender-valued self-esteem in psychoanalysis of gay patients. *Psychoanalytic Review*, 86, 325–347
- Gaither, G. A., & Sellbom, M. (2003). The Sexual Sensation Seeking Scale: Reliability and validity within a heterosexual college student sample. *Journal of Personality Assessment*, 81, 157–167.
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.
- Herek, G. M. (1990). Homophobia. In W. R. Dynes (Ed.), *Encyclopedia of homosexuality* (pp. 552–555). New York: Garland.
- Herek, G. M., & Berril, K. (Eds.) (1992). *Hate crimes: Confronting violence against lesbians and gay men*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Herek, G. M. (1996). Heterosexism and homophobia. In R. P. Cabaj & T. S. Stein (Eds.), *Textbook of homosexuality and mental health* (pp. 101–113). Washington, DC: American Psychiatric Press.
- Herek, G. M. (2000). Sexual prejudice and gender: Do heterosexuals' attitudes toward lesbians and gay men differ? *Journal of Social Issues*, 56, 251–266.
- Herek, G. M. (2002). Gender gaps in public opinion about lesbians and gay men. *Public Opinion Quarterly*, 66, 40–66.
- Herek, G. M. (2009). Sexual prejudice. In T. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice* (pp. 439–465). New York: Psychology Press.
- Hill, C. A., & Preston, L. K. (1996). Individual differences in the experience of sexualmotivation: Theory and measurement of dispositional and sexual motives. *The Journal of Sex Research*, 33, 27–45.
- Klein, M. (1935). A contribution to the psychogenesis of manic-depressive states. *International Journal of Psycho-Analysis*, 16, 262–289.
- Klein, M. (1940). Mourning and its relation to manic-depressive states. *International Journal of Psycho-Analysis*, 21, 125–153.
- Leap, W. P. (1999). Sex in “private“ places: Gender, erotic's, and detachment in two urban locals. In idem (Ed.), *Public sex / gay sex – Between men ~ between women: Lesbian and gay studies* (pp. 115–140). New York: Columbia University Press.

- Martin S. Weinberg, M. S., & Williams, C. (1974). *Male homosexuals: Their problems and adaptations*. Oxford: Oxford University Press.
- Mayfield, W. (2001). The development of an internalized homonegativity inventory for gay men. *Journal of Homosexuality*, 41, 53–76.
- Maylon, A. K. (1982). Psychotherapeutic implications of internalized homophobia in gay men. *Journal of Homosexuality*, 7, 59–69
- Meijer, H. (1993). Can seduction make straight men gay? In J. P. De Cecco & J. P. Elia (Eds.), *If you seduce a straight person, can you make the gay? Issues in biological essentialism versus constructionism in gay and lesbian identities* (pp. 125–136). New York: The Haworth Press.
- Ogden, T. H. (1987). The transitional oedipal relationship in female development. *International Journal of Psycho-Analysis*, 68, 485–498.
- Rado, S. (1956). *Psychoanalysis of behavior: Collected papers of Sandor Rado*. New York: Grune & Stratton.
- Rubinstein, G. (2003). Does psychoanalysis really mean oppression? Harnessing psychodynamic approaches to affirmative psychotherapy with gay men. *American Journal of Psychotherapy*, 57, 206–213.
- Shidlo, A. (1994). Internalized homophobia: Conceptual and empirical issues in measurement. In B. Green & G. M. Herek (Eds.), *Lesbian and gay psychology: Theory, research and clinical applications* (pp. 176–205). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Socarides, C. W. (1978). *Homosexuality*. New York: Jason Aronson.
- UNAIDS (n.d.). Men who have sex with men. Retrieved from <http://www.unaids.org/en/AboutUNAIDS/PolicyAndPractice/KeyPopulations/MenSexMen/default.asp>
- Winnicott, D. W. (1958). Metapsychological and clinical aspects of regression within the psycho-analytical set-up. In idem, *Collected papers: Through paediatrics to psychoanalysis*. New York: Basic Books.
- Zuckerman, M. (2008). *Sensation seeking and risky behavior*. Washington, DC: American Psychological Association and London: Tavistock.